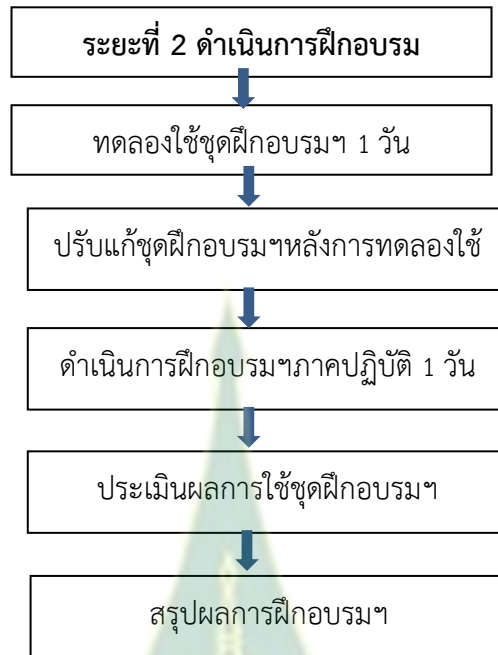

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องมอญร้องไห้ ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ลำดับขั้นตอนการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลฯ

ระยะที่ 1 พัฒนาชุดฝึกอบรม

1. ศึกษาหนังสือ เอกสาร วารสาร งานวิจัย รวมทั้งสื่ออินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลฯ

2. ศึกษาประวัติ รายละเอียด แนวปฏิบัติ สภาพปัจจุบันของประเพณีมอญร้องไห้ โดยการสัมภาษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับมอญร้องไห้

3. ศึกษาความต้องการฝึกอบรมทางไกลฯ

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครู นักการศึกษา บุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการที่เข้าร่วมโครงการ

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู นักการศึกษา บุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ จำนวนจังหวัดละ 40 คน รวม 120 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมทางไกลฯของครู นักการศึกษา บุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 สภาพการณ์ของมอญร้องไห้ในชุมชนของท่าน ตอนที่ 3 ความต้องการฝึกอบรมทางไกลเรื่องมอญร้องไห้ และ ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเรื่องมอญร้องไห้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะวิจัยทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามโดยจัดส่งทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลมาหาค่าร้อยละและการวิเคราะห์เนื้อหา

5. รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีมอญร้องไห้

สัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับประเพณีมอญร้องไห้ใน 3 จังหวัดด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และรวบรวมข้อมูลต่างๆในพื้นที่นอกเหนือจากที่รวบรวมได้จากข้อ 1 และ 2 ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล ชุมชนที่อยู่ สภาพการรับรู้ เครื่องดนตรีและเครื่องแต่งกายของมอญร้องไห้ ขั้นตอนการแสดงมอญร้องไห้มีจุดเริ่ม-จบ การแสดงมอญร้องไห้ในปัจจุบัน (มี/ไม่มี) ถ้ามี เชิงประเพณี/ธุรกิจ และการสืบทอดประเพณีมอญร้องไห้/แนวทางการอนุรักษ์/ปัญหาที่พบ

6. การพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

6.1 เอกสารและสื่อของชุดฝึกอบรมทางไกลๆ ประกอบด้วย 1) เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล 2) คู่มือ และ 3) วิดีทัศน์ ซึ่งมีรายละเอียดการพัฒนา ดังนี้

6.1.1 เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 3 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความเป็นมาและการอพยพของชนชาติมอญ

ตอนที่ 1.1 ความเป็นมาของชนชาติมอญ

1.1.1 ที่มาของคำว่า “มอญ”

1.1.2 ถิ่นฐานและการต่อสู้ของชนชาติมอญ

1.1.3 สาเหตุที่มอญอพยพ

ตอนที่ 1.2 การอพยพของชนชาติมอญเข้าสู่ประเทศไทย

1.2.1 การอพยพสมัยกรุงศรีอยุธยา

1.2.2 การอพยพสมัยกรุงธนบุรี

1.2.3 การอพยพสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

1.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างชนชาติมอญและชนชาติไทย

หน่วยที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับมอญร้องไห้

ตอนที่ 2.1 ความเป็นมาของมอญร้องไห้และประเพณีการร้องไห้หลังการตายของชนชาติต่างๆ

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของมอญร้องไห้

2.1.2 ประเพณีการร้องไห้หลังการตายของชนชาติต่างๆ

ตอนที่ 2.2 พัฒนาการของมอญร้องไห้ในประเทศไทย

2.2.1 มอญร้องไห้ในอดีต

2.2.2 มอญร้องไห้ที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชนชาติไทย

2.2.3 มอญร้องไห้ในปัจจุบัน

หน่วยที่ 3 แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีมอญร้องไห้

ตอนที่ 3.1 การอนุรักษ์ พื้นฟู และประยุกต์วัฒนธรรมและประเพณีมอญในชุมชน

3.1.1 ความสำคัญของการอนุรักษ์ พื้นฟู และประยุกต์วัฒนธรรมประเพณีมอญ

3.1.2 การอนุรักษ์ พื้นฟู และประยุกต์วัฒนธรรมและประเพณีมอญโดยชุมชน

3.1.3 การอนุรักษ์ พื้นฟู และประยุกต์วัฒนธรรมและประเพณีมอญโดยภาคประชาชน และภาคเอกชน

ตอนที่ 3.2 การอนุรักษ์ พื้นฟู ประยุกต์วัฒนธรรมและประเพณีมอญของสถาบันการศึกษา

3.2.1 การอนุรักษ์ พื้นฟู และประยุกต์วัฒนธรรมและประเพณีมอญโดยสถาบันการศึกษา

3.2.2 การอนุรักษ์ พื้นฟู และประยุกต์วัฒนธรรมและประเพณีมอญในหลักสูตรท้องถิ่น

ตอนที่ 3.3 สารสนเทศเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีมอญ

3.3.1 สื่อสิ่งพิมพ์

3.3.2 สื่อโสตทัศน์

3.3.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์

3.3.4 สื่อบุคคล

6.1.2 คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล

ประกอบด้วยเนื้อหา คำอธิบายชุดฝึกอบรมและวัตถุประสงค์ คำชี้แจงในการใช้ชุดฝึกอบรม เอกสารประกอบการฝึกอบรม เอกสารประกอบการบรรยาย PowerPoint เนื้อหารายการวีดิทัศน์ การประเมินผลก่อนและหลังเรียน แบบประเมินความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมทางไกลฯ รายละเอียดกิจกรรม กิจกรรมบรรยาย กิจกรรมฝึกปฏิบัติ และกิจกรรมสรุปการอบรม

6.1.3 วีดิทัศน์

ประกอบด้วย 1) ส่วนการไหว้ครูในการเริ่มต้นแสดง 2) ส่วนของเครื่องวงดนตรีปี่พาทย์มอญที่ใช้ในการแสดง และ 3) ส่วนการแสดงตามขนบธรรมเนียมประเพณีมอญร้องไห้ ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงลำดับรายการวีดิทัศน์เรื่อง ‘มอญร้องไห้’

ลำดับ	เนื้อหา	ภาพ	เพลงประกอบ	คำอธิบาย
1	บทนำ- เสนอประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับชาวมอญ- ประเพณี- วัฒนธรรม	ภาพชาวมอญ- ประเพณี- วัฒนธรรม บทพูด-ใช้ตัวอักษรนำวิ่ง หน้าจอไป-มา เช่น ประเพณี สงกรานต์, ประเพณีแห่ทางหงส์ ธงตะขาบ, รำมอญ, มอญร้องไห้	เพลงบรรเลง/ ดนตรีมอญ	เป็นการพุดนำ ใช้ภาพประกอบ ไม่ต้องมีภาพคนพุด <u>พิธีกรพุด</u> 1.ในแต่ละชุมชนหรือสังคม จะมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งก็แล้วแต่ว่า ชุมชนนั้นสังคมนั้น ประชาชนนับถือศาสนาใด เป็นคนชาติใด 2.เรื่องราวของชนชาติมอญ เป็นเรื่องราวที่น่าศึกษา คั่นคว่าเป็นอย่างมาก เพราะมอญมีอารยธรรมมากกว่า 2,000 ปี จึงทำให้ชนชาติมอญมีบทบาทและความผูกพัน เกี่ยวเนื่องกับชนชาติไทย ทั้งทางวัฒนธรรม ศิลปกรรม และสถาปัตยกรรม 3.วัฒนธรรม ประเพณี ของชาวมอญอันลือชื่อ ที่คนไทยส่วนใหญ่รู้จักก็คงหนีไม่พ้น เทศกาลงานสงกรานต์

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ	เนื้อหา	ภาพ	เพลงประกอบ	คำอธิบาย
				แต่จริงๆ แล้วยังมี วัฒนธรรม ประเพณี อีกมากที่เรายังไม่รู้จัก และเคยสัมผัสถึง ตัวตนอันแท้จริงของชนชาวมอญเลย 4.ในเมื่อการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นสัจ ธรรมของชีวิตที่ทุกชนชาติหลีกเลี่ยงไม่ได้ พ้นแล้วนั้น สิ่งสำคัญคือ การทิ้งความดี ให้คนรุ่นหลังได้จดจำไปนานแสนนาน 5.มอญร้องให้ เป็นพิธีกรรมของคน มอญ ซึ่งถือปฏิบัติสืบทอดกันมาในงาน ศพ เป็นการแสดงความอาลัยรักของ ลูกหลาน ที่สำคัญเป็นการยกย่องและ รำลึกถึงคุณงามความดีของผู้ตายที่เคย ทำไว้เมื่อครั้งยังมีชีวิต และเป็นเครื่อง เตือนสติผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ให้ยึดมั่นกระทำ ความดีต่อไป
2	เริ่มโยงเข้าสู่การ แสดง <u>พิธีกรพูด “สวัสดี ค่ะ”</u> “ถ้ามาถึงจังหวัดที่ มีคนไทยเชื้อสาย มอญอาศัยอยู่มาก เป็นอันดับต้นๆ ของเมืองไทย ก็คง หนีไม่พ้น ที่พระ ประแดง จังหวัด สมุทรปราการ ที่ สามโคก จังหวัด ปทุมธานี และที่ เกาะเกร็ด จังหวัด นนทบุรี”	พิธีกร	-	ช่วงนี้พิธีกรอาจจะใช้คำถาม/ประเด็น ที่น่าสนใจ/ติดตาม <u>พิธีกรพูด</u> (1) เมื่อกล่าวถึงมอญร้องให้ หลายคน อาจจะสงสัย หรือตั้งคำถามว่า ชุมชน มอญแต่ละที่ที่กล่าวถึง การแสดงมอญ ร้องให้ทุกวันนี้ยังคงมีอยู่หรือไม่ ถ้ายังมี การแสดงแต่ละที่แตกต่างกันอย่างไร ปัจจุบันการแสดงเป็นประเพณีหรือ ธุรกิจ และใครจะเป็นผู้สืบทอด ประเพณีนี้สืบไป (2) เครื่องดนตรีประกอบการแสดงมี อะไรบ้าง หน้าตาเป็นอย่างไร (3) ก่อนจะชมการแสดง เราจะพาทุก ท่านไปชมเครื่องดนตรีประกอบกันก่อน นะคะ

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ	เนื้อหา	ภาพ	เพลงประกอบ	คำอธิบาย
3	แนะนำเครื่องดนตรี-วงปี่พาทย์มอญ เครื่องห้า ประกอบด้วย ระนาดเอก ปี่มอญ ฆ้องมอญวงใหญ่ ตะโพนมอญ เปิงมางคอก และเครื่องกำกับจังหวะ คือ ฉิ่งและฉาบ โหม่ง	คนแนะนำ-เครื่องดนตรี	เสียงเครื่องดนตรี	พิธีกรพูดแนะนำคณะมอญร้องให้ : “บุญลือศิลป์” จากจังหวัดปทุมธานี หลังจากนั้นผู้คุมวงแนะนำเครื่องดนตรี/คนเล่นแต่ละชิ้นจนครบ (ในระหว่างการแนะนำอาจมีการซักถามไป-มา)
4	ค้น-ก่อนเข้าสู่การแสดง	พิธีกร	-	พิธีกรพูด.กล่าวกันว่า....(1) รูปแบบมอญร้องให้ของแท้นั้นเรียบง่าย แต่กินใจ ได้เนื้อความเฉพาะผู้ตายเป็นรายๆ ไป (2) การร้องให้เป็นการร้องที่ไม่มีน้ำตา ได้แต่พรรณนาคุณความดีของผู้ตาย พรั่งพร้อมน้อย ๆ เป็นระยะๆ มิได้พุ่มพวยตอกชกหัวเหมือนการดัดแปลงยุคหลังๆ เชิญรับฟังและรับชมการสาธิตการร้องและบรรเลงเพลงมอญร้องให้ จากจังหวัดปทุมธานี ได้เลยคะ
5	การแสดงมอญร้องให้	คนร้อง/นักดนตรีบรรเลง	เพลงร้องสด	เป็นภาพเคลื่อนไหวของการแสดง
6	เริ่มการสัมภาษณ์-จนจบทั้งประเด็นแนวทางการอนุรักษ์	ผู้สัมภาษณ์-ผู้ให้ข้อมูล (กลุ่ม/เดี่ยว)	เสียงการสนทนา	อาจจะมีการสลับภาพไปมาระหว่างคน-สถานที่-ภาพงาน/การแสดงที่เคยมี
7	จบการนำเสนอ	ป่าละม้ายร้องเป็นภาษามอญ	เพลงร้องสด	เป็นการร้องมอญร้องให้แบบดั้งเดิมที่ไม่มีดนตรีประกอบ

6.1.4 การตรวจสอบคุณภาพเอกสารและสื่อ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อเอกสารประกอบการฝึกอบรมฯ และคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมฯ 3 คน โดยผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อวีดิทัศน์ประกอบการฝึกอบรม 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา 1 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการนำเสนอ 1 คน และ 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคนิคการบันทึกภาพ 1 คน โดยผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00

6.1.5 ปรับแก้ชุดฝึกอบรมฯ

โดยนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับแก้ชุดฝึกอบรมฯในส่วนของการเพิ่มภาพประกอบเนื้อหา เพื่อให้ผู้อ่านมีความเข้าใจชัดเจนขึ้น

6.2 แบบทดสอบประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งมีรายละเอียดการพัฒนา ดังนี้

6.2.1 ศึกษาหนังสือ เอกสาร วารสาร งานวิจัย รวมทั้งสื่ออินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

6.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาสร้างแบบทดสอบ

6.2.3 สร้างแบบทดสอบแบบอัตนัยให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 3 หน่วย จำนวน 10 ข้อ และสร้างเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนน

6.2.4 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและการประเมินผล 3 คน โดยผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งคณะวิจัยได้ปรับแก้ไขคำสั่งและภาษาตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

6.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมทางไกล ซึ่งมีรายละเอียดการพัฒนา ดังนี้

6.3.1 ศึกษาหนังสือ เอกสาร วารสาร งานวิจัย รวมทั้งสื่ออินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

6.3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมทางไกล ซึ่งมีประเด็นวัดความพึงพอใจในเรื่อง 1) สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม มีข้อย่อย ได้แก่ เอกสารการฝึกอบรม คู่มือ และวีดิทัศน์ 2) โครงการฝึกอบรม มีข้อย่อย ได้แก่ การบรรยายและฝึกปฏิบัติ การใช้สื่อหลักสื่อเสริม ความรู้ที่ได้รับ การเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น ระยะเวลา ความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์ และสถานที่

กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามโดยใช้มาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) ที่มีระดับความเข้มข้นให้เลือก 5 ระดับ ในแต่ละคำถาม คำนวณหาค่าคะแนนของความคิดเห็น มีดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	5	คะแนน
พึงพอใจมาก	4	คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	3	คะแนน
พึงพอใจน้อย	2	คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	1	คะแนน

หลังจากหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลผลตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	แปลผลเป็น	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	แปลผลเป็น	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	แปลผลเป็น	พึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	แปลผลเป็น	พึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	แปลผลเป็น	พึงพอใจน้อยที่สุด

6.3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและการประเมินผล 3 คน โดยผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งคณะวิจัยได้ปรับแก้ไขภาษาตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ระยะที่ 2 ดำเนินการฝึกอบรม

1. ทดลองใช้ชุดฝึกอบรมฯ 1 วัน

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครู นักการศึกษา บุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการที่เข้าร่วมโครงการ

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู นักการศึกษา บุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 10 คน

1.2 เครื่องมือวิจัย

1.2.1 ชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นในระยะที่ 1

1.2.2 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

1.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรม

1.3 การทดลองใช้ชุดฝึกอบรมก่อนการทดลองจริง

1.3.1 ส่งชุดฝึกอบรมฯ ล่วงหน้า 1 สัปดาห์ ให้กับผู้เข้ารับการอบรมเพื่อศึกษาเนื้อหาสาระและทำกิจกรรมอย่างละเอียด

1.3.2 จัดทดลองฝึกอบรมฯ 1 วัน ตามตารางที่กำหนด

1.4 ประเมินผลการทดลองฝึกอบรม พบว่า ภาพรวมผู้เข้าอบรมเห็นว่า เอกสารชุดฝึกอบรมมีความชัดเจน วิทยากรให้ความรู้เพิ่มเติมมากกว่าที่รับรู้มา ระยะเวลาที่จัดเหมาะสมกับกิจกรรม และได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรมีการสาธิตประกอบจากภูมิปัญญาที่เชี่ยวชาญในเรื่องมอญร้องไห้

1.5 ปรับแก้ชุดฝึกอบรมฯ หลังการทดลองใช้ โดยประสานกับวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เตรียมการสาธิตประกอบการบรรยายในวันฝึกอบรมจริง

2. ดำเนินการฝึกอบรมจริง 1 วัน

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครู นักการศึกษา บุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการที่เข้าร่วมโครงการ

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู นักการศึกษา บุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 40 คน

2.2 เครื่องมือวิจัย

2.2.1 ชุดฝึกอบรมที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแล้ว

2.2.2 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรม

2.3 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 ส่งชุดฝึกอบรมฯ ล่วงหน้า 1 สัปดาห์ ให้กับผู้เข้ารับการอบรมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาเนื้อหาสาระและทำกิจกรรมอย่างละเอียด

2.3.2 จัดฝึกอบรมฯ 1 วัน ตามตารางที่กำหนด

2.4 ประเมินผลการใช้ชุดฝึกอบรม

สรุปผลการพัฒนาชุดฝึกอบรม การเปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และคำนวณผลความพึงพอใจของผู้เข้าอบรม ดังปรากฏผลการวิเคราะห์ในบทที่ 4